

GLUHOĆA I SLJEPOĆA KAO UNIVERZALNA KURANSKA PORUKA I POUKA

Dr.sc. Husnija Hasanbegović

Čovjek u svom bitisanju na zemlji egzistira i funkcioniра uz pomoć senzornih modaliteta-osjetila, na osnovu kojih crpi informacije iz okruženja, koje su bitne za njegovu egzistenciju i umni razvoj. Osjetila: sluha, vida, dodira, mirisa i okusa, kod čovjeka najčešće djeluju integrativno, ali najviše informacija i stimulacija se događaju preko sluha i vida. Upoznavajući svijet iz okruženja, analizom doživljaja i događaja, stvaraju se predstave i predodžbe o svijetu, koje su osnova za umni razvoj. Djelimičnim gubitkom sluha i vida događa se naglušost i slabovidost, a potpunim gubitkom, događa se gluhoća i sljepoća. Ovakvi gubici kod čovjeka ograničavaju mogućnost slušnog i slikovnog percipiranja stimulacija i informacija iz stvarnosti, te se raduciraju iskustva i prijem predanja, koji su osnova za učenje.

Reducirani procesi slušne i vidne percepcije, ne samo da onemogućavaju bitnu ljudsku aktivnost snalaženja u egzistencionalnom, nego su odgovorni i za složene psihološke osnove, koje se direktno odražavaju na misaone aktivnosti i razvoj apstrakcije. Redukcije sluha se odnose na nemogućnost percepcije zvučnih stimulacija, što ima za posljedicu govorno-jezičku inhibiciju, a time i pojmovno razumijevanje, a redukcije vida se odnose na nemogućnost vizuelnog opažanja svjetlosti i slika kao pojmovne determinizacije oblika i procjene onoga što se nalazi u okruženju, te čovjek živi u tmuni.

Uzvišeni Allah, kroz Objavu, u više navrata, ukazuje na značaj **sluha i vida** kod čovjeka: Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne znate, i daje vam **sluh i vid** i razum da bi ste bili zahvalni (An-Nahl, 78), zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu, a Allah neće ukazati na pravi put onima koji neće da vjeruju (An-Nahl, 107). To su oni čija je srca i **sluh i vid** Allah zapečatio, i oni su zaista nemarni (An-Nahl, 108); oni će, nema sumnje, na onom svijetu biti izgubljeni (An-Nahl, 109).¹;

¹ Sura XVI, Pčele-An-Nahl, Aj: 78; 107; 108; 109..

On vam daje **sluh, i vid**, i pameti; a kako malo vi zahvaljujete!²; Upitaj: "Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo **sluh i vid**, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim"? – "Allah"! – reći će oni -, a ti reci: "Pa zašto Ga se onda ne bojite?"³; Ne povodi se za onim što ne znaš! I **sluh, i vid**, i razum, za sve to će se, zaista, odgovarati.⁴; i toga dana ćemo nevjernicima džehennem jasno pokazati, onima čije su **oči** bile koprenom zastrte, da o dokazima Mojim razmisle, onima koji nisu htjeli ništa da **čuju**.⁵

Kur'an je, doista, svijetu cijelom opomena!⁶, a upoznavanje sa ovakvim sadržajima Kur'anskih ajeta, koji su u formi poruka i pouka i opomena, imaju za cilj posebno skretanje pozornosti na blagodat sluha i vida, koji je Uzvišeni poklonio nekim ljudima, a nekim ne, nekima je opet poklonio pa oduzeo da čuju ili da vide, a nekima je opet sve to dao, a učinio da i pored urednog sluha i vida neće ni da čuju niti da vide, te im na takav način postavio koprene. S tim u vezi, gluhoća i sljepoća kao Univerzalna Kur'anska poruka i pouka, ne predstavljaju samo fizički nedostatak senzornog modaliteta, već mogu predstavljati i psihološku redukciju saznanja, kao nemarnost pojedinca prema onome što čuje i vidi i svemu onome što ga okružuje, te odbojnosti prema učenju i razumijevanju.

Zahvala pripada Uzvišenom, koji u svojoj Objavi na gluhoću i sljepoću upozorava vjernike putem Ajeta:

Allah je zapečatio srca njihova i **uši** njihove, a pred **očima** njihovim je koprena; njih čeka patnja golema. (Al-Bagara, 7.); Umjesto pravim, oni su krenuli krivim putem; njihova trgovina im nije donijela nikakvu dobit, i oni neznaju šta rade.(Al-Bagara, 16.); Slični su onima koji potpale vatru, i kad ona osvijetli njihovu okolinu, Allah im oduzme svjetlo i ostavi ih u mraku, i oni ništa ne **vide**. (Al-Bagara, 17.); **Gluhi, nijemi i slijepi** su, nikako da se osvijeste. (Al-Bagara, 18.); Oni koji neće da vjeruju slični su stoci na koju se viče, ali ona čuje samo zov i viku. **Gluhi, nijemi i slijepi**, - oni ništa ne shvaćaju. (Al-Bagara, 171.)⁷;

² Sura XXIII, Vjernici-Al-Mu'minum, Aj: 78.

³ Sura X, Junus-Yunus, Aj: 31.

⁴ Sura XVII, Noćno putovanje-Al-Isra', Aj: 36.

⁵ Sura XVIII, Pećina-Al-Kahf, Aj: 100 i 101.

⁶ Sura XXXVIII, Sad, Aj: 87

⁷ Sura II, Krava-Al-Bagara, Aj: 7;16;17;18 i 171

Mislili su da neće biti na muke stavljeni, pa su bili i **sljepi i gluhi**, i onda kad je Allah primio pokajanje njihovo, mnogi od njih su opet bili i **sljepi i gluhi**; a Allah dobro vidi ono što oni rade (Al-Ma'ida, 71.)⁸;

A oni koji dokaze Naše poriču **gluhi su i nijemi**, u tminama su. Onoga koga hoće Allah ostavlja u zabludi, a onoga koga hoće-na pravi put izvodi (Al-An'am, 39.); Reci: „Kažite vi meni, ako bi vas Allah **sluha** vašeg i **vida** vašeg lišio i srca vaša zapečatio, koji bi vam bog, osim Allaha, to vratio?“ Pogledaj kako dokaze iznosimo, a oni opet glavu okreću (Al-An'am, 46.); Reci: "Ja vam ne kažem: 'U mene su Allahove riznice', niti: 'Meni je poznat nevidljivi svijet', niti vam kažem: 'Ja sam melek' – ja slijedim samo ono što mi se objavljuje" (Al-An'am, 50.); Reci: "Zar su isto **sljepac** i onaj koji vidi? Zašto ne razmislite?"; "Od Gospodara vašeg dolaze vam dokazi, pa onaj ko ih usvaja – u svoju korist to čini, a onaj ko je **sljep** – na svoju štetu je **sljep**, a ja nisam vaš čuvar" (Al-An'am, 104.)⁹;

Reci ti Meni ko će uputiti onoga koji je strast svoju za boga svoga uzeo, onoga koga je Allah, znajući ga, u zabudi ostavio i **sluh** njegov i srce njegovo zapečatio, a pred **oči** njegove koprenu stavio? Ko će mu, ako neće Allah, na pravi put ukazati? Zašto se na urazumite? (Al-Gatiya, 23.)

O vjernici, pokoravajte se Allahu i Njegovu Poslaniku, i ne napuštajte ga, ta vi slušate šta on govori (An-Anfal, 20), i ne budite kao oni koji govore: "Slušamo!" – a ne slušaju (An-Anfal, 21). Najgora bića kod Allaha su oni koji su **gluhi i nijemi**, koji neće da shvaćaju. (An-Anfal, 22), Da Allah zna da od njih može biti ikakva dobra, učinio bi da **čuju**, a da je učinio i da **čuju**, oni bi se opet okrenuli, jer oni i inače glave okreću. (An-Anfal, 23)¹⁰;

Ima ih koji dolaze da te slušaju. A možeš li ti učiniti da te **gluhi čuju**, koji ni pameti nemaju? (Yunus, 42.); A ima ih koji te posmatraju. A možeš li ti uputiti na pravi put **slijepe**, koji ni razuma nemaju? (Yunus, 43.)¹¹

⁸ Sura V, Trpeza- Al-Ma'ida, Aj: 71.

⁹ Sura VI, Stoka- Al-An'am, Aj: 39; 46; 50 i 104.

¹⁰ Sura VIII, Plijen- An-Anfal, Aj: 20, 21, 22, i 23.

¹¹ Sura X, Junus-Yunus, Aj: 42 i 43.

Ove dvije vrste su kao **slijep i gluhi** i kao onaj koji **vidi i čuje**. A mogu li se oni uporediti? Pa zašto ne razmislite?¹²

Zar je onaj koji zna da je istina ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga kao onaj koji je **slijep**? A pouku samo razumom obdareni primaju.¹³

Allah vam navodi kao primjer dvojicu ljudi od kojih je jedan **gluhonijem**, koji ništa nema i koji je na teretu gospodaru svome, - kud god ga pošalje, nikakva dobra ne donese. Da li je on ravan onome koji traži da se pravedno postupi, a i sam je na pravom putu? (An-Nahl, 76.)¹⁴

Onaj ko je na ovom svijetu bio **slijep biće sljep** i na onom i daleko od svakog dobra (Al-Isra', 72.), Onaj kome Allah ukaže na pravi put – na pravom putu je, a onome koga u zabludi ostavi, tome, mimo Njega, nećeš naći zaštitnika. Mi ćemo ih, na Sudnjem danu, sakupiti, licem zemlji okrenute, **sljepi, nijemi i gluhi**; boravište njihovo biće džehennem; kad god mu plamen jenja, pojačaćemo im oganj. (Al-Isra', 97.)¹⁵

I ima li nepravednijeg od onoga koji, kad se dokazima Gospodara svoga opominje, za njih ne haje, i zaboravlja na posljedice onog što je učinio? Mi na srca njihova pokrivače stavljamo da Kur'an ne shvate, i **gluhim** ih činimo; i ako ih ti na pravi put pozoveš oni, kad su takvi, nikada neće pravim putem poći.¹⁶

A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga **sljepim** oživjeti. (Ta ha, 124), "Gospodaru moj," – reći će – "zašto si me **sljepa** oživio kada sam vid imao?" (Ta ha, 125), "Evo zašto" – reći će On: "Dokazi Naši su ti dolazili, ali si ih zaboravljao, pa ćeš danas ti isto tako biti zaboravljen." (Ta ha, 126)¹⁷

Reci: "Ja vas opominjem Objavom!" – ali, **gluhi ne čuju** poziv kad se opominju.¹⁸

¹² Sura XI, Hud- Hud, Aj: 24.

¹³ Sura XIII, Grom- Ar-Ra'd, Aj: 19.

¹⁴ Sura XVI, Pčele-An-Nahl, Aj: 76

¹⁵ Sura XVII, Noćno putovanje-Al-Isra', Aj: 72 i 97.

¹⁶ Sura XVIII, Pećina-Al-Kahf, Aj: 57

¹⁷ Sura XX, Taha-Ta ha, Aj: 124, 125 i 126.

¹⁸ Sura XXI, Vjerovjesnici-Al-Anbiya, Aj: 45.

Zar oni o onom svijetu da što znaju! Ništa! – oni u nj sumnjaju, oni su **sljepi** prema njemu." (An-Naml, 66.); Ti ne možeš mrtve dozvati ni **gluhe** dovikati kada se leđima okrenu (An-Naml, 80.); niti možeš **slijepe** od zablude njihove odvratiti; možeš jedino dozvati one koji u riječi Naše vjeruju, oni će se odazvati (An-Naml, 81.).¹⁹

Ti ne možeš mrtve dozvati, ni **gluhe**, kad se od tebe okrenu, dovikati (Ar-Rum, 52); niti možeš **slijepe** od zablude njihove odvratiti; možeš jedino dozvati one koji u ajete Naše vjeruju, jedino oni će se odazvati (Ar-Rum, 53).²⁰

Kad se nekom od njih ajeti Naši kazuju, on oholo glavu okreće, kao da ih nije ni čuo, kao da je **gluh** – zato mu navijesti patnju nesnosnu (Luqman, 7.).²¹

Zar ovima nije jasno koliko smo Mi prije njih naroda uništili, po čijim oni nastambama hodaju? To su, zaista, dokazi, pa zašto **neće da čuju?**; Kako **oni ne vide** da Mi gonimo kišu u ogoljelu zemlju, i činimo da, uz pomoć njenu, niče rastinje kojim se hrani stoka njihova, a i oni sami – pa zašto **neće da vide?**²²

Nisu nikako **sljepac** i onaj koji vidi; ni tmine ni svjetlo; ni hladovina i vjetar vrući; i nisu nikako isti živi i mrtvi. Allah će učiniti da čuje onaj koga On hoće, a ti ne možeš one u grobovima dozvati²³

Nisu isto **sljepac** i onaj koji vidi, nisu isto vjernici koji dobra djela čine i zlotvori. – Kako vas malo prima pouku!²⁴

Knjiga čiji su ajeti jasno izloženi, Kur'an na arapskom jeziku za ljude koji znaju; vijesnik radosnih vijesti i opomena, - pa opet većina njih glavu okreće, neće ni da čuje; "Srca naša su" – govore oni – "pod pokrivačima, daleka od onoga čemu nas ti pozivaš, i mi smo **gluhi** za to, a između nas i tebe je pregrada, pa ti radi, i mi ćemo raditi.";

¹⁹ Sura XXVII, Mravi-An-Naml, Aj: 66, 80 i 81.

²⁰ Sura XXX, Bizantinci-Ar-Rum, Aj: 52, 53

²¹ Sura XXXI, Lukman- Luqman, Aj: 7.

²² Sura XXXII, Padanje ničice- As-Sagda, Aj: 26 i 27.

²³ Sura XXXV, Stvoritelj- Fatir, Aj: 19, 20, 21 i 22.

²⁴ Sura XL, Vjernik- Al-Mumin, Aj: 58.

I Semudu smo na pravi put ukazivali, ali, njima je bila milija **sljepoća** od pravog puta, pa ih je stigla sramna kazna od munje, prema onome kako su zaslužili; A da Kur'an objavljujemo na tuđem jeziku, oni bi sigurno rekli: "Trebalo je da su mu ajeti razumljivi. Zar jezik tuđ, a onaj kome se objavljuje Arap?" – Reci: "On je vjernicima uputstvo i lijek. A oni koji neće da vjeruju – i **gluhi** su i **slijepi**, kao da se izdaleka mjesta dozivaju."²⁵

Onome ko se bude **slijepim** pravio da ne bi Milostivog veličao, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug postati; Zar ti da dozoveš **gluhe** i uputiš **slijepu** i one koji su u očitoj zabludi?!²⁶

To su oni koje je Allah prokleo i **gluhim i slijepim** ih učinio.²⁷

Reci: "On sve stvara i daje vam **sluh i vid** i pameti, a vi se malo zahvaljujete!"²⁸

On se namrštio i okrenuo; zato što je **slijepac** njemu prišao; A šta ti znaš - možda on želi da se očisti; ili pouči pa da mu pouka bude od koristi.; Onoga koji je bogat; ti njega savjetuješ; a ti nisi kriv ako on neće da vjeruje; a onoga koji ti žureći prilazi; i strah osjeća; ti se na njega ne osvrćeš; Ne čini tako! Oni su pouka– ; pa ko hoće, poučiće se– ; na listovima su cijenjenim; uzvišenim, čistim; u rukama pisara; časnih, čestitih²⁹

Mi smo za džehennem mnoge džinnove i ljude stvorili; oni pameti imaju – a njima ne shvaćaju, oni **oči imaju** – a njima ne vide, oni **uši imaju** – a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori - oni su zaista nemarni. (Sura VII, Bedemi-Al-A'raf, 179.); Zašto oni po svijetu ne putuju pa da srca njihova shvate ono što treba da shvate i **da uši njihove čuju ono što treba da čuju, ali, oči nisu slijepu, već srca u grudima**. (Sura XXII, Hadždž- Al-Hagg, Aj: 46.); I oni koji, kada budu opomenuti dokazima Gospodara svoga, ni gluhi ni slijepi ne ostanu; (Sura XXV, Furkan-Al-Furqan, 73.); Mi vam Istinu šaljemo, ali većini vam je Istina odvratna. (Al-Zuhruf, 70.)

²⁵ Sura XLI, Objašnjenje- Fussilat, Aj: 3,4,5,17 i 44.

²⁶ Sura XLIII, Ukras- Al-Zuhruf, Aj: 36,40.

²⁷ Sura XLVII, Muhammed- Muhammad, Aj: 23.

²⁸ Sura LXVII, Vlast- Al-Mulk, Aj: 23.

²⁹ Sura LXXX, Namrštio se- A'basu, Aj: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16.